

2017-019

Archeologienota Laakdal Dongenblok

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

20-3-2017

1. Gemotiveerd advies

Het terrein bevindt zich in de gemeente Laakdal, meer bepaald in de dorpskern van Veerle tussen het Dongenblok in het noorden, de Kabienstraat in het oosten en het Getteken in het zuiden. Het terrein is verbonden in het noorden met het Dongenblok. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 4340m². Het terrein heeft een bijna vierkante vorm en ligt momenteel voor het grootste deel braak of als weiland. Enkel in het oosten zijn wat opgeschoten struiken en enkele kleine bomen aanwezig. Op het perceel 395V2 bevindt zich nog een bestaand gebouwtje van ca. 55m². Op de zuidelijke rand zijn nog enkele kleinere stalletjes aanwezig. Het plangebied bevindt zich in de dorpskern van Veerle op een paar honderd meter ten noordwesten van de kerk. Kadastraal gezien ligt het terrein op: Laakdal (Veerle), afdeling 1, sectie A, perceel nr. 395N2, 395K2, 395V2, 395T2 en 395R2.

De geplande werken omvatten in eerste instantie enkele voorbereidende werken waaronder het slopen van het bestaande gebouwtje, het verwijderen van het struikgewas en het rooien van de boompjes. Nadien zal op het terrein een verkaveling ingepland worden met 12 woonkavels, wegenis, nutsvoorzieningen en rioleringen. De geplande werken zullen het volledige bodemarchief verstoren binnen het plangebied.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Daarom is voor het volledige projectgebied dat dermate verstoord zal worden noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren. Het geselecteerde gebied komt overeen met het volledige plangebied van 4340m² groot. Er wordt geadviseerd om vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (geofysisch, boringen, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn niet zinvol en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden.

Het proefsleuvenonderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject. Er zijn nog enkele obstakels aanwezig op het terrein die pas na het verkrijgen van de verkavelingsvergunning kunnen worden verwijderd. Daarnaast worden de gronden aangekocht onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning. Indien er geen vergunning verkregen wordt, dan worden de geplande werken niet uitgevoerd en is er ook geen noodzaak om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

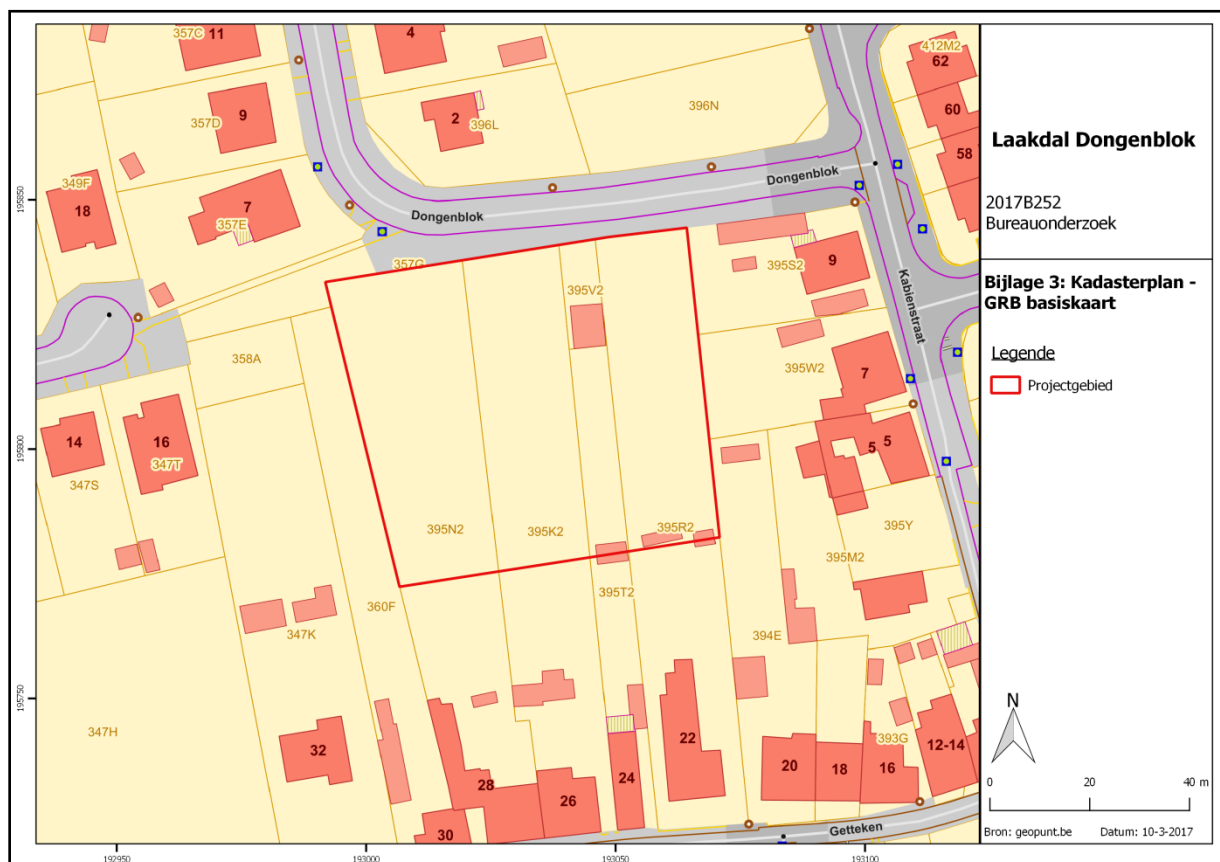
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Antwerpen, Laakdal, Dongenblok

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 192991 en Y: 195833; X: 193070 en Y: 195782

Kadastergegevens: Laakdal (Veerle), afdeling 1, sectie A, perceel nr. 395N2, 395K2, 395V2, 395T2 en 395R2.

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 4340m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient over het volledige terrein verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. Het is belangrijk om het huidige gebouwtje enkel te slopen tot op het huidige maaiveldniveau en de aanwezige boompjes te verwijderen maar de stronken te laten zitten. Nadien kan het sleuvenonderzoek van start gaan. De totale oppervlakte van de proefsleuven, 4 in totaal, bedraagt ca. 434m² oftewel 10% van de afgebakende zone. Het sleuvenplan is volgens een NW-ZO oriëntatie opgesteld, enerzijds is dit de hoogste trefkans om gebouwen aan te snijden en anderzijds om een duidelijk inzicht te krijgen in het archeologische potentieel. Aanvullend op de proefsleuven dienen nog kijkvensters, dwars- of volgsleuven aangelegd te worden met een dekingsgraad van 2,5% oftewel 109m² van het terrein. Deze kunnen vrij ingepland worden door de uitvoerende erkende archeoloog.

Figuur 1 Uitsnede uit het kadasterplan met aanduiding van het projectgebied (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

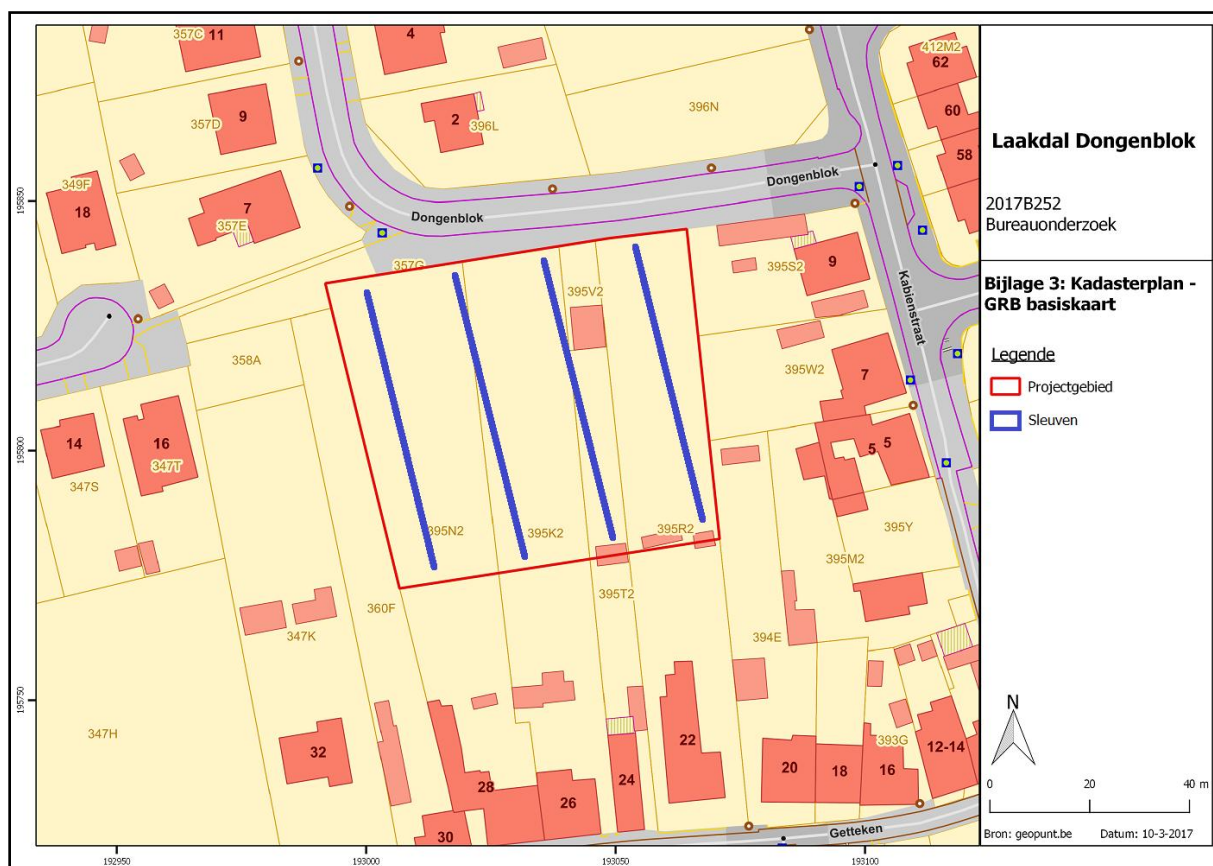
Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om deze site te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op figuur 2. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt te worden van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven in het onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en NW-ZO georiënteerd. In dit geval zullen 4 NW-ZO georiënteerde sleuven aangelegd worden. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

Er wordt 10%, oftewel ca. 434m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 109m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost. Er wordt in totaal 543m² oftewel 12,5% van het plangebied onderzocht.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Figuur 2 Projectie van de sleuven op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 100 werkdagen ervaring met onderzoek op zandgronden.
- Het team moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek in zandgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.